

УДК 821.131.1-311.6.09:316.625.5

*Стаття надійшла до редакції [Article received] – 02.09.2024 р.**Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]**Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 03.09.2024 р.**Оригінальність тексту [The originality of the text] – 94.15 %*<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.46.06>

## ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРОПЕЇЧНИХ ЗАСОБІВ У СМИСЛОВОМУ ПОЛІ РОМАНУ Г. ДЕЛЕДДИ «ПЛЮЩ»

*Охріменко Валерія Ігорівна (м. Київ, Україна)**valeriaisabella@ukr.net*

доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романської філології  
Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
(Міністерство освіти і науки України)  
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

*У статті проаналізовано лінгвопрагматичний потенціал тропеїчних засобів у смисловому полі роману декадансу Г. Деледди «Плющ» як відображення авторської інтенції – зображення розчарування, безнадії, кризи суспільного устрою та занепаду шляхетних родин Сардинії. Встановлено, що смислове поле роману ґрунтується на поляризованих референтних групах, які складають суб'єкти-персонажі, що належать до вищих або нижчих прошарків населення, а поляризована оцінка (негативна vs позитивна) визначається ядром референтної групи – суб'єктом-персонажем. До приядерної зони відносяться помешкання, оточуючі предмети, природні артефакти. Напрям типізації умов смислотворення задається ядром референтної групи та його іманентною властивістю, що визначає дискретизацію смислового простору.*

*Смислове поле напруги в межах художнього твору створюється специфічним вживанням тропів. Ключовим тропом є розширена антитеза, що включає уподібнення, персоніфікацію та епітети. В макроакті дескрипції семантика дієслів руху у складі персоніфікації може набувати негативно-оцінного значення, а локативні маркери можуть входити до складу розширеної антитези.*

*Під впливом смислового поля лексичні одиниці нейтральної семантики можуть набувати негативно-оцінного значення. Референтні групи, які складають суб'єкти-персонажі, що належать до вищих прошарків населення, та їх іманентна властивість – неспроможність до рішучих дій, визначають вербалізацію системоформотворчих смислів, властивих модальному значенню заперечної*

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

**Linguopragmatic Features of the Functioning of Stylistic Devices in the Sense field of g. Deledda's Novel of Decadence "The Ivy" (in Ukrainian) [Lingvopragsmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu G. Deleddy «Pljushh»]**

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

можливості. Уподібнення вживаються на позначення негативних емоцій, негативного стану, нестачі життєвих сил, неспроможності здійснювати контроль ситуації. У романі декадансу використовується колірна символіка. Світлі та темні кольори вживаються у складі розширених антитез, до складу яких входять епітети.

**Ключові слова:** тропеїчні засоби, лінгвопрагматика, смислове поле, референтні групи, декаданс, італійська мова.

## LINGUOPRAGMATIC FEATURES OF THE FUNCTIONING OF STYLISTIC DEVICES IN THE SENSE FIELD OF G. DELEDDA'S NOVEL OF DECADENCE "THE IVY"

*Okhrimenko Valeriia Igorivna* (Kyiv, Ukraine)

*valeriaisabella@ukr.net*

Advanced PhD (Philology), Professor, Professor at Romance Philology Department, Educational and Scientific Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ministry of Education and Science of Ukraine) 14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

*The article focuses on linguopragmatic potential of functioning of stylistic devices in the sense field of G. Deledda's novel of decadence "The Ivy". It has been established that the system of stylistic devices reflects the author's intention to show disappointment, hopelessness, the crisis of the social system and the decline of the noble families of Sardinia by creating the semantic field of tension within the body of all the text. The semantic field of the decadence novel "The Ivy" is based on polarized reference groups associated with subjects-characters belonging to higher vs. lower social stratum being the last one the background for their characterization. The regularities of information quantization are based on the cognitive principle of salience.*

*The polarized evaluation (negative vs positive) is determined by the nucleus of reference group – subject (character) belonging respectively to higher vs lower social stratum. The reference group has a field structure. The nucleus of the reference group is a subject (character) belonging to a higher vs. lower social stratum, the pre-nuclear zone – his place of residence, surrounding objects, landscape. The nucleus of the reference group determines the spreading of the semantic space in a certain direction depending on the evaluation of the character and sets the direction of the typification of the conditions of meaning creation.*

*The semantic field of tension within the body of all the text is created by peculiarities of functioning of stylistic devices being extended antithesis the most important of them that includes simile, personification and epithet. In the macroact of description, verbs of semantics*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування тропеїчних засобів у смисловому полі роману Г. Деледди «Плюш» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Охріменко В. І. [Okhrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

## PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

*of movement being part of stylistic device of personification can acquire a negative evaluation as well as locative markers being part of extended antithesis.*

*In the semantic space of G. Deledda's novel "The Ivy" denotative lexical units (evaluatively neutral vocabulary) can acquire a negative evaluative meaning under the influence of sense field. Reference groups consisting of subjects-characters belonging to a higher social stratum and their immanent property – the inability to take decisive action determine the verbalization of the system-forming meanings of negative possibility.*

*Simile being one of the most used stylistic devices is used to denote negative emotions, negative states, lack of vitality, inability to control the situation. Color symbolism is used in G. Deledda's novel of decadence "The Ivy". Light and dark colors are used as part of extended antitheses that include epithets. Antithesis with color symbolism are mostly used to describe the appearance of characters. Dark colors contrast with light colors, while light colors being part of antithesis acquire a negative evaluation due to associative semantic series.*

**Key words:** *stylistic devices, linguopragmatics, mening field, referent groups, decadence, Italian language.*

Поліпарадигмальний характер сучасної лінгвістики уможлиблює здійснення поглибленого аналізу мовних явищ завдяки уніфікації існуючих підходів. Поєднання лінгвостилістичного та лінгвопрагматичного аспектів при дослідженні художнього тексту зі встановленням між ними гіпо-гіперонімічних зв'язків сприяє поглибленому аналізу стилістичних явищ із застосуванням засад лінгвопрагматики, зокрема, при дослідженні квантування інформації у смисловому полі художнього тексту. З огляду на зазначене, дослідження є **актуальним**.

**Наукова новизна** роботи полягає у першій спробі визначити лінгвопрагматичний потенціал тропеїстики у романі декадансу в аспекті смислотворення як відображення авторської інтенції.

**Об'єктом дослідження** є тропеїчні засоби у романі декадансу.

**Предметом дослідження** є лінгвопрагматичний потенціал тропеїчних засобів у романі декадансу в аспекті квантування інформації та смислотворення.

**Матеріалом дослідження** є роман Г. Деледди «Плющ» літературного напрямку декадансу.

**Мета** роботи полягає у дослідженні лінгвопрагматичного потенціалу тропеїчних засобів у романі декадансу Г. Деледди «Плющ» та встановленні загальних закономірностей організації смислового поля роману.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

**Linguopragmatic Features of the Functioning of Stylistic Devices in the Sense field of g. Deledda's Novel of Decadence "The Ivy"** (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu G. Deleddy «Pljushh»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

Реалізація мети передбачає виконання таких завдань:

1. визначення категорій лінгвопрагматики, релевантних для дослідження тропеїчних засобів в аспекті квантування інформації в смисловому полі роману;
2. визначення закономірностей вживання тропеїчних засобів в аспекті встановлення смислових зв'язків між ними;
3. визначення загальних закономірностей смислотворення в романі декадансу Г. Деледди «Плющ» з опорою на систему тропеїчних засобів як відображення авторської інтенції.

**Вихідною гіпотезою** дослідження є системна організація тропеїчних засобів у романі декадансу Г. Деледди «Плющ» як відображення авторської інтенції – зображення суспільного *протиріччя*, занепаду шляхетних родин тогочасної Сардинії та їх неспроможності пристосуватися до нових суспільних вимог буржуазного устрою.

#### **Виклад основного матеріалу дослідження.**

Дослідження системи тропеїчних засобів у смисловому полі художнього тексту в аспекті встановлення закономірностей квантування інформації як відображення авторської інтенції є пов'язаним зі встановленням чинників, що протидіють відкритості каналів інформаційного розгортання. Вирішення цього завдання є можливим із залученням до аналізу категорій лінгвопрагматики, а також понять значення та смислу. У нашому дослідженні, пов'язаному з розкриттям смислової структури модальних одиниць, було виявлено системоформотворчі смисли, що можуть потенційно вербалізуватися в мікротексті їх функціонування. При цьому точкою відліку виступала семантика модальної одиниці та набір параметрів типової кореферентної дійсності ситуації, що підлягала вербалізації, тобто йшлося про встановлення закономірностей розпредметнення значення як згорнутої структури з урахуванням співвідношення між кореферентною дійсністю ситуацією та текстовим корелятом [4, с. 86-87]. Тому ми вважаємо, що для встановлення системного характеру організації тропеїчних засобів у художньому тексті є необхідним залучення до аналізу **категорій лінгвопрагматики**, зокрема, *референції* та *дейксису* (темпоральних та локативних маркерів).

Дискретизація смислового простору є традиційно пов'язаною з поняттями значення та смислу. Г. Альтман та Р. Келлер визначають смисл у синергетиці як

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування тропеїчних засобів у смисловому полі роману Г. Деледди «Плющ» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

## PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

«сітку значень у певних позиціях й оперативний алгоритм для вирішення проблем» [цит за: 4, с. 86-87]. Смыслотворення пов'язане зі співвідношенням значення та смислу, і відображає постійний баланс між суб'єктивністю і об'єктивністю. Лексичне значення є полікомпонентною структурою. *Предметно-логічний* компонент співвідноситься не тільки з об'єктом, але і з типовою комунікативною ситуацією та способом її осмислення й вербальної репрезентації [1, с. 159], що передбачає зв'язок з категорією оцінки. *Граматичний компонент* значення, що включається у структуру слова, поєднується з предметно-логічним [6, с. 23]. *Комбінаторний компонент* регулює потенційну сполучуваність слова. Ч. Філмор включав до структури лексичного значення *пресупозиційний компонент*, що містить елементи ситуативних та енциклопедичних знань [7].

Дослідження *лінгвопрагматичних особливостей функціонування тропейчних засобів у смисловому полі художнього тексту* уможливує визначення загальних закономірностей смыслотворення і квантування інформації, що відображають авторську інтенцію. Встановлення системності у вживанні тропейчних засобів із залученням лінгвопрагматичного аналізу дозволяє протидіяти відкритості каналів інформаційного розгортання та визначити основні закономірності квантування інформації в аспекті ідентифікації смислового наповнення сегментів мікротексту та встановлення зв'язків між ними.

У попередніх дослідженнях нами було здійснено спробу визначення основних закономірностей вживання тропів у смисловому полі художнього тексту та його фрагментів.

У публікації [3], присвяченій дослідженню лінгвопрагматичних особливостей функціонування афіксальних дериватів у романі представника веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна», було встановлено, що смислове поле художнього твору ґрунтується на поляризованих референтних групах. При цьому поляризована оцінка (позитивна або негативна) визначалася ядром референтної групи – суб'єктом-персонажем, що належав до вищих або нижчих прошарків населення. До приядерної зони відносилися помешкання, оточуючі предмети, природні артефакти. Напрямо типізації умов смыслотворення задавався ядром референтної групи. Закономірності квантування інформації у зазначеному романі визначалися авторською інтенцією – зображення суспільних протиріч, класового антагонізму у ХІХ столітті на Сицилії [3]. Точкою відліку протидії відкритості

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pyttannja pragmalingvistyky])

**Linguopragmatic Features of the Functioning of Stylistic Devices in the Sense field of G. Deledda's Novel of Decadence "The Ivy"** (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)]

каналів інформаційного розгортання у цьому випадку є бінарна опозиція, що реалізує поляризовану оцінку.

У публікації, присвяченій дослідженню лінгвопрагматичних особливостей дескриптивних текстів у романі А. Мандзоні «Заручені» на матеріалі дескрипції образу Безіменного, було визначено закономірності квантування інформації у смисловому полі, що представлено у такий спосіб: «*референт-суб'єкт – якість референта (оцінка) – локативні маркери (особливості перцепції) – темпоральні маркери (послідовність потенційних дій, повторюваність), розгортання каузальних структур*» [2, с. 91]. Було виявлено, що смислотворення в дескриптивних текстах задається модальним значенням *внутрішньої можливості*, в основі якого знаходиться зв'язок між суб'єктом та його іманентною якістю, що імплікує типову поведінку; дане модальне значення містить системоформотворчі смисли узагальненості й оцінності [4, с. 384-385]. Було встановлено, що зв'язок «узагальнена якість – потенційна здатність» протидіє відкритості каналів інформаційного розгортання, а зазначені системоформотворчі смисли виражаються за допомогою *Imperfetto Modo Condizionale, Periodo Ipotetico* (умовний період імплікує розгортання каузальних структур). Було виявлено, що референт та імплікована якість визначають системну організацію тропейчних засобів, які вербалізують системоформотворчі смисли. При цьому нейтральні за семантикою лексичні одиниці (зокрема, дієслова руху у складі персоніфікацій, локативні маркери) набувають оцінного значення під впливом дії модального поля [2, с. 92].

У результаті аналізу, здійсненого в попередніх публікаціях, ми дійшли таких висновків: визначення системних закономірностей вживання тропів у художньому тексті та його фрагментах визначається рядом чинників, що протидіють відкритості каналів інформаційного розгортання. До них належать літературна течія, хронотоп, авторська інтенція, референт або група референтів, оцінка, а також домінуюче модальне значення з властивими йому системоформотворчими смислами, що вербалізуються різнорівневими мовними засобами. Ці чинники визначають закономірності квантування інформації, що виявляються у специфічному вживанні тропів у смисловому полі художнього твору. Під впливом смислового поля лексичні одиниці нейтральної семантики можуть набувати оцінного значення і утворювати синонімічні ряди.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування тропейчних засобів у смисловому полі роману Г. Деледди «Плюш»  
(Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

## PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Розглянемо особливості вживання тропеїчних засобів у романі декадансу Г. Деледди «Плющ», функціонування яких, за вихідною гіпотезою, має втілювати авторську інтенцію – зображення суспільного *протиріччя*, занепаду шляхетних родин тогочасної Сардинії та їх неспроможності пристосуватися до нових суспільних вимог буржуазного устрою.

Тематикою декадансу є зображення кризи, безнадії, занепаду, розчарування, віри в містику та надприродні сили [5]. В романі «Плющ» Г. Деледда на прикладі сім'ї Декеркі розглядає проблему занепаду шляхетних родин Сардинії, що не змогли пристосуватися до нових суспільних потреб, пов'язаних із зародженням класу буржуазії. В романі, проникнутому духом песимізму, повною мірою втілюються ідеї розчарування, безнадії, занепаду, що є віхою кризи старого соціального устрою.

Розглянемо особливості вживання тропів у романі, пов'язаних з *референтними групами*, що включають суб'єкта-персонажа (ядро смислового поля), описом помешкання, оточуючих предметів, природних артефактів (приядерна зона), а також з темпоральними та локативними маркерами, що функціонують у макроакті дескрипції.

На початку роману здійснюється дескрипція родового маєтку шляхетної сім'ї Декеркі та членів родини, що мешкали в ньому. Йдеться про занепад сім'ї, яка кілька століть тому була заможною та впливовою, але опинилася на межі банкрутства: господарю маєтку Паулу Декеркі не вдається вирватися з боргової ями. Роман починається дескрипцією жителів містечка Баруней, їхніх помешкань, предметів побуту, природи. Йдеться про макроакт дескрипції (згідно Е.Верліха), що здійснює вербалізацію фрагменту дійсності й моделює когнітивний процес перцепції в певному напрямі: «віддаленість vs наближеність», «згори vs донизу». У дескриптивному тексті починає діяти смислове поле, яке ми визначали як «організовану у певний спосіб знакову єдність, що характеризується системним характером зв'язків його складових, їхньою взаємозалежністю і взаємодетермінованістю» [2, с. 86].

Розглянемо *функціонування тропів* при дескрипції *референтних груп*, до яких відносяться суб'єкти-персонажі, що належать до вищих та нижчих прошарків населення. **Зазначені референтні групи є ядром смислового поля.**

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Stylistic Devices in the Sense field of g. Deledda's Novel of Decadence "The Ivy" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu G. Deleddy «Pljushh»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

У романі Г. Деледди «Плющ» *референтом дескрипції* на початку роману постає представник шляхетного роду дон Симон Декеркі, що зображується на тлі місцевості та помешкання. Моделювання сприйняття відбувається за когнітивним принципом «фон vs фігура». З далечини доносився неясний шум: вибухи петард, барабанний дріб, крики малечі; жителі містечка раділи напередодні свята, у той час як біля маєтку чувся незадоволений гугнявий голос дона Симона: «*In lontananza risonavano confusi rumori; qualche scoppio di razzo, un rullo di tamburo, grida di fanciulli; ma nella straducola in pendio, selciata di grossi ciottoli, ancora illuminata dal crepuscolo roseo, s'udiva solo la voce nasale di don Simone Decherchi*» [Deledda, p. 21].

Відмітимо вживання локативних маркерів, що утворюють *антитезу*: «*In lontananza – straducola in pendio*». До маєтку Декеркі спускалась вуличка, вимощена великою бруківкою: «*straducola in pendio, selciata di grossi ciottoli*». Авторка обирає напрям перцепції згори у напрямку до суб'єкта, що не є випадковим: рух згори донизу на когнітивному рівні містить негативні асоціації. Вживання *епітета* в описі вулиці, яка все ще освітлена рожевим сонцем, що ось-ось зникне за обрієм, символізує занепад величі родини, що колись була могутньою: «*ancora illuminata dal crepuscolo roseo*». При дескрипції дороги вживається дериват зі збільшувано-згрубілим суфіксом «*straducola*»; при цьому опис референта набуває значення негативної оцінки. Як видно з наведеного прикладу, *семантика дієслів руху* у складі *персоніфікацій* може набувати негативно-оцінного значення (рух донизу), а *локативні маркери* можуть входити до складу розширеної антитези.

Для опису перцептивного сприйняття за слуховим аналізатором вживається *антитеза*: «*confusi rumori – la voce nasale di don Simone Decherchi*». Відмітимо вживання асиндетону в першій частині антитези: «*qualche scoppio di razzo, un rullo di tamburo, grida di fanciulli*», що корелює з динамікою і протиставляється маркеру акцентної виділеності *solo*, який знаходиться у препозиції до суб'єкта-референта, що потрапляє у фокус уваги.

Отже, перцептивні сегменти мікротексту, пов'язані зі сприйняттям за зоровим та слуховим аналізатором, вживаються для дескрипції персонажа за принципом релевантної виділеності. Квантування інформації, що описує напрям руху при сприйнятті, вживання епітетів та лексичних одиниць (ЛО) негативної оцінки, що утворюють розгорнуті антитези, висувають на передній план

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування тропейчних засобів у смисловому полі роману Г. Деледди «Плющ» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

## PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

*контраст* між бурхливим сучасним життям та представником занепакої шляхетної родини.

При дескрипції референтів-суб'єктів, що належать до вищих прошарків суспільства, *уподібнення* вживаються у романі Г. Деледди на позначення негативних емоцій, негативного стану, нестачі життєвих сил, неспроможності здійснювати контроль. У порівняннях домінує *тема нестачі життєвих сил, смерті, смутку*. Так, обличчя старого Дзуа схоже на маску з воску, а фігура нагадує вмираючого пустинника: «*Il suo viso (...) dava l'idea d'una maschera di cartapecora*», «*La figura del vecchio asmatico ricordava (...) qualche antico eremita moribondo in una caverna*» [Deledda, p. 26]. Хвороблива донна Калліна була схожа на примару: «*Donna Kallina (...) cerea e trasparente come un fantasma*» [Deledda, p. 91]. Донна Ракеле порівнюється із засмученою Мадонною: «*Così alta e cerea, col suo scialle nero (...) gli sembrava la Madonna addolorata*» [Deledda, p. 24]. Старий астматик скаржиться, що його залишають в темряві, наче мертвого: «*Mi lasciate solo, mi lasciate al buio come un morto*» [Deledda, p. 24].

На перших сторінках роману авторка змальовує діалог двох людей похилого віку, що розмовляють біля маєтку. Тематика розмови пов'язана з критикою молодого покоління старим доном Симоном Декеркі: «*I giovani non credono in Dio, e noi vecchi... noi siamo come la pasta frolla, vedi così...*» *e con la mano accennava a tirare qualche cosa di molle, di frolla; «lasciamo correre trenta giorni per un mese, e... tutto va a rotoli»* [Deledda, p. 23]. Лексичні одиниці на позначення вікових груп утворюють антитезу: «*I giovani – noi vecchi*». Другий член антитези входить до складу уподібнення: «*noi vecchi... noi siamo come la pasta frolla*». Старе покоління, яке віджило свій вік, порівнюється з м'яким пісочним тістом, якому можна надавати будь-яку форму, що символізує інертність, неспроможність до рішучих дій.

Тема розмови мешканців маєтку пов'язана з традиційною тематикою декадансу: неспроможністю адаптації до сучасних умов та залишенням рідної домівки. Шум та веселощі жителів маленького містечка Барунеї, що долинає з далечини, контрастують з невдоволеним голосом старого дона Сімона Декеркі, який критикує життя сучасної молоді. При описі слів підлітка, що втік з дому у пошуках кращої долі, Г. Деледда вживає *уподібнення*, в якому хлопець порівнює себе з пір'їнкою, підхопленою вітром: «*come la piuma va per l'aria, e non mi*

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Stylistic Devices in the Sense field of g. Deledda's Novel of Decadence "The Ivy" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu G. Deleddy «Pljushh»]

G. Deleddy «Pljushh»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

*rivedrete più»* [Deledda, p. 21]. Уподібнення характеризує неможливість протистояння, непідконтрольність волі суб'єкта існуючому стану справ, що схиляється перед могутністю природної стихії.

З негативною оцінкою пов'язані і **персоніфікації**, що вживаються при дескрипції членів родини Декеркі. Голос старого астматика порівнюється з голосом злого духа: *«quella voce di fantasma cattivo richiamava la donna alla realtà opprimente»* [Deledda, p. 59]. При цьому реальність, про яку згадує Аннеза відразу після того, як вона почула голос старого, представляється їй безрадісною: *«realtà opprimente»*. На блідому обличчі донни Ракеле з'являється тінь: *«Un'ombra passò sul viso cereo di donna Rachele»* [Deledda, p. 34].

Характерним є вживання **антитези** на позначення настрою членів шляхетної родини та нижчих прошарків населення. Для членів родини Декеркі характерною є меланхолія, що протиставляється веселошам слуг. На самому початку роману дон Симон Декеркі, що розмовляє з Козіму Даміану, сумний, у той час як його співрозмовник посміхається: *«L'altro continuò a picchiare il bastone per terra: ed entrambi, uno triste, l'altro sorridente, pensarono alla stessa cosa, o meglio alla stessa persona»* [Deledda, p. 23].

Розглянемо інший приклад: *«Paulu sopravanzava di tutta la testa il servo, e aveva un'aria triste e preoccupata, mentre Gantine sembrava allegro e spensierato. E la bocca del giovine servo era rossa e sorridente, mentre le labbra di Paulu erano pallide, quasi grigie»* [Deledda, p. 38]. Дон Паулу Декеркі, хазяїн маєтку, протиставляється найманому робітнику Гантіне; при цьому Паулу сумний та стурбований, у той час як Гантіне – веселий і безтурботний, навіть губи Паулу бліді, з сіруватим відтінком, на відміну від червоних губ сповненого життєвих сил робітника. Як бачимо, персонажі, що належать до нижчого соціального прошарку слугують фоном для характеристики персонажів вищих прошарків населення.

Для аналізованого твору характерним є **колірна символіка**. На перших сторінках роману, що містить дескрипцію маєтку, його мешканців та побуту, превалує чорний колір, що пов'язаний з негативними асоціаціями. Вхідні двері маєтку чорного кольору, як і вишита шаль донни Ракеле: *«la porta grande e nera»*; *«avvolta in un lungo scialle nero frangiato e ricamato»* [Deledda, p. 22, 23-24]. Чорна постать, що наближалася до маєтку, йде вздовж стін низьких чорних і сірих маленьких хатинок *«Una figurina nera si avanzava, rasentando i muri delle basse casette grigie e nere»* [Deledda, p. 21]. Колірна символіка використовується і в

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування тропейчних засобів у смисловому полі роману Г. Деледди «Плюш»  
(Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

## PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

складі *enimemiv* при описі зовнішності представників роду Декеркі. У донни Ракеле бліде як віск обличчя, що контрастує з чорною шаллю «*Così alta e cerea, col suo scialle nero*» [Deledda, p. 24] або одягом чорного кольору «*Rigida e pallida, nel suo costume nero, donna Rachele entrò*» [Deledda, p. 105]. Донна Калліна, померла дружина дона Паулу, була худорлява і бліда, наче примара: «*Donna Kallina, la povera morta, cerea e trasparente come un fantasma, sedeva al sole, cercando invano di scaldarsi*» [Deledda, p. 91]. Губи Паулу бліді, майже сіруваті: «*le labbra di Paulu erano pallide, quasi grigie*» [Deledda, p. 38].

У результаті аналізу було виявлено, що світлі та темні кольори вживаються у складі антитез, зокрема, розширених, до складу яких в свою чергу входять епітети. Антитези з колірною символікою здебільшого вживаються для опису зовнішності персонажів. Темні кольори контрастують зі світлими, при цьому світлі кольори у складі антитези набувають негативно-оцінного значення через асоціативні смислові ряди: «*cerea, pallida, trasparente – fantasma*», «*ombra*». Епітети, зокрема ті, що вживаються у складі персоніфікацій та антитез, утворюють на текстономічному рівні смисловий ряд, що викликає асоціації, пов'язані з хворобою та смертю: «*cerea – nero, pallida – nero, cerea e trasparente come un fantasma*».

Розглянемо вживання *тропів* у складі *референтних груп*, що складають *приядерну зону смислового поля*. До них відносяться *помешкання, оточуючі предмети, природні артефакти*.

Референтні групи на позначення *помешкання та предметів побуту* родини Декеркі та бідних мешканців містечка утворюють *розширені антитези* не тільки на рівні висловлювання, але й на трансфрастичному та текстономічному рівнях. Великий будинок Декеркі протиставляється низьким сірим та чорним хатинкам: «*La casa Decherchi era antica, forse medioevale*»; «*basse casette grigie e nere*», «*casette meschine del villaggio*» [Deledda, p. 22, 21].

У той же час *референтні групи* на позначення *помешкання та предметів побуту* родини Декеркі утворюють *розширені антитези* на трансфрастичному та текстономічному рівнях, що є втіленням авторської інтенції: зображення занепаду колишньої величі. З одного боку, родинний маєток, що сягає епохи середньовіччя, є величним, з центральним входом зі стрільчатим склепінням: «*La casa Decherchi era antica, forse medioevale*», «*la porta grande (...) con l'architrave a*

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Stylistic Devices in the Sense field of g. Deledda's Novel of Decadence "The Ivy" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)]

*sesto acuto*», «*i due balconcini di ferro*» [Deledda, p. 22]. З іншого боку, описуються двері, поїдені черв'яками та облуплені потріскані стіни, через які проглядають пошкоджені цеглини: «*porta nera tarlata*», «*muri scrostati che lasciavano vedere le pietre corrose*» [Deledda, p. 3].

**Enimemi** на позначення маєтку Декеркі та предметів побуту входять до складу *розширеної антитези*, одним з компонентів якої виступає величність та приналежність до минулої епохи: «*antica, forse medioevale; grande*», у той час як інший – синонімічний ряд, що включає ЛО негативної оцінки: «*lacerata*», «*malata*», «*scrostati*», «*corrose*», «*logora*».

Відмітимо вживання референтних груп у складі **персоніфікацій** та **уподібнень**, що входять до складу *розширеної антитези* і доповнюють предмет дескрипції, надаючи йому негативної оцінки. *Персоніфікація* містить інформацію про руйнівні зміни, які зазнав будинок з плином часу, але попри це в ньому все ще залишається дух величності і зверхності: «*i due balconcini di ferro che minacciavano di cadere*», «*ma che conservasse una certa aria di grandezza ed anche di prepotenza*» [Deledda, p. 22]. За допомогою **уподібнення** будинок порівнюється з хворою людиною: «*Pareva una casa lacerata, malata*» [Deledda, p. 22], а поточені черв'яками двері, що притулилися за аркою, порівнюються зі збіднілим лицарем, що приховується за своїм титулом: «*porta nera tarlata, ricoverata sotto il suo arco come un nobile decaduto sotto il suo titolo*» [Deledda, p. 22].

Відмітимо вживання *колірної символіки* у складі *персоніфікацій*. Просторна кімната будинку господарів здавалася ще сумнішою при жовтуватому світлі лампи: «*E la vasta camera (...) apparve ancora più triste alla luce giallognola del lume ad olio*» [Deledda, p. 25]. Всі предмети побуту, здавалося, постаріли і прийшли в занепад, але все ще зберігали дух колишньої величі: «*Anche là dentro tutto era vecchio e cadente (...) ma tutti i mobili conservavano nella loro miseria, nella loro vecchiaia, qualche cosa di nobile e distinto*» [Deledda, p. 25]. Лексична одиниця «*antico*» у висловлюванні з дескрипцією занедбаних предметів побуту набуває під впливом модального поля негативної конотації: «*il canapè antico – «stoffa lacerata*», «*l'armadio tarlato*», «*la cassapanca scolpita*», «*miseria*», «*vecchiaia*» [Deledda, p. 25].

Для дескрипції родинного маєтку та предметів побуту Декеркі Г. Деледда використовує **персоніфікацію**. Зокрема, персоніфікації підлягають маєток та предмети побуту, яким передається смуток та меланхолія запепалої шляхетної

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування тропейчних засобів у смисловому полі роману Г. Деледди «Плюш» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

## PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

родини: «*coperta da letto, logora e lucida di antico damasco verdognolo, che pendeva melanconicamente da un balconcino del piano superiore*» [Deledda, p. 22]. У наведеному прикладі референтна група входить до складу персоніфікації. Блискуче покривало для ліжка із зеленуватого дамасту є поношеним, як і все у занедбаному маєтку: «*coperta da letto, logora e lucida di antico damasco verdognolo*». У складі референтної групи під впливом смислового поля прикметник *antico* набуває негативно-оцінного значення. Відмітимо, що лексичні одиниці *antico* в романі входять до складу референтних груп, які у смисловому полі роману пов'язані з негативною оцінкою: «*La casa Decherchi era antica*», «*coperta da letto (...) di antico damasco verdognolo*» [Deledda, p. 22].

Вище ми зазначали, що при дескрипції референтних груп, що складають ядро смислового поля, Г. Деледда використовує *колірну символіку*. Те ж саме стосується референтних груп, що складають *приядерну зону* (*помешкання, оточуючі предмети, природні артефакти*). Домінування чорного кольору з першої сторінки художнього твору задає песимістичний тон розповіді. До маєтку Декеркі веде дорога, вздовж якої видніються стіни низеньких сірих і чорних хатинок: «*i muri delle basse casette grigie e nere*» [Deledda, p. 21], вздовж дороги до маєтку наближається чорна постать: «*Una figurina nera si avanzava*» [Deledda, p. 21], великі вхідні двері до маєтку чорного кольору «*la porta grande e nera*» [Deledda, p. 21], у маєтку в глибині кімнати чорніє великий дубовий стіл: «*grande tavola di quercia che nereggiava in fondo alla stanza*» [Deledda, p. 21]. Донна Ракеле постає вперше на сторінках роману, загорнута в чорну шаль, і носить чорний одяг, на тлі якого виділяється її бліде як віск обличчя: «*avvolta in un lungo scialle nero frangiato e ricamato*», «*Rigida e pallida, nel suo costume nero, donna Rachele entrò*» [Deledda, p. 21, 105]. Чорною є постать жебрака, який зайшов до маєтку «*Era un uomo scarno e nero, miseramente vestito*» [Deledda, p. 31]. Аннеза ставить на вогонь чорний триножник «*Annesa mise il treppiede nero sul fuoco*» [Deledda, p. 27]. Дон Паулу Декеркі, власник маєтку, вперше постає на сторінках роману повністю вдягнений в чорний одяг «*Poco dopo entrò in cucina un uomo ancora giovane, alto e svelto, tutto vestito di nero, da borghese*» [Deledda, p. 38].

При дескрипції в романі декадансу Г. Деледди домінують *модальні значення проблематичної достовірності та заперечної можливості*, що є *тісно пов'язаними*. Розглянемо детальніше.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Stylistic Devices in the Sense field of g. Deledda's Novel of Decadence "The Ivy" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

В основі *модального значення проблематичної достовірності* міститься потенційно задана невизначеність, а прототипними параметрами кореферентної дійсності ситуації є єдність простору, часу, суб'єкта модальної оцінки та фрагменту дійсності, що оцінюється з позицій модальності. Засобами вираження модального значення проблематичної достовірності є модальні дієслова *sembrare, parere, rassomigliare*, що за внутрішньою формою позначають відповідність за схожістю або подібністю. Ці засоби вживаються передусім у контекстах, пов'язаних з декодуванням перцептивної інформації (модальна оцінка в площині істинності). В перцептивному контексті у *приядерній зоні sembrare, parere* міститься приєднувальний компонент, що характеризується максимальною ентропією; ці дієслова є стандартизованим засобом введення метафоричних порівнянь [4, с. 553-556].

В аналізованому романі до засобів вираження проблематичної достовірності можна віднести також такі мовні одиниці, як *ricordare, dare l'idea, essere come*, оскільки вони функціонують у перцептивному контексті, в якому описується кореферентна дійсності ситуація з параметрами, характерними для модальних дієслів *sembrare, parere, rassomigliare*.

Системоформотворчі смисли, що втілюють авторську інтенцію, вербалізуються різнорівневими мовними засобами, що входять до складу найуживаніших тропів, зокрема, уподібнень, епітетів, персоніфікацій, антитез. Потенційна невизначеність, що властива модальному значенню проблематичної достовірності, усувається, оскільки уподібнення, що вводяться маркерами проблематичної достовірності, є частиною цілком визначеної авторської інтенції. Крім того, у межах художнього твору діє *смысловое поле*, що виявляється у *системності функціонування тропів, зв'язками* між їхньою *семантикою* та *вербалізацією різнорівневими мовними засобами системоформотворчих смислів*, у наявності *смыслових асоціативних рядів*.

При вживанні уподібнень для опису персонажів з роду Декеркі фігурують такі образи, як привид, пустинник, маска з воску, пісочне тісто («*fantasma*», «*eremita*», «*maschera*», «*pasta frolla*»). Для підсилення ефекту вживаються і відповідні епітети. Так, привид – блідий, що аж світиться («*cerea e trasparente come un fantasma*»), пустинник – напівмертвий («*eremita moribondo*»), маска – з пергаменту («*maschera di cartapecora*»), пісочне тісто – м'яке («*pasta frolla – di molle*»).

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування тропейчних засобів у смысловому полі роману Г. Деледди «Плюш» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

## PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Розглянемо кореляцію між модальними значеннями проблематичної достовірності та заперечної можливості. В основі *модального значення заперечної можливості* знаходиться суперечність між бажаним та реальним станом справ; чинник, що зумовлює суперечність, характеризується різним ступенем детермінованості, й асоціюється з різним модальним статусом компенсаторних дій суб'єкта (від повної до часткової неможливості, потенційної можливості та необхідності). У мікротексті функціонування засобів вираження *модального значення заперечної можливості* здійснюється вербалізація смислового комплексу «спроба – результат» (зазвичай в аспекті малорезультативних спроб), а також вербалізація емоційного стану дискомфорту, марності зусиль змінити небажану ситуацію [4, с. 572-574].

У романі декадансу описується неспроможність представників шляхетної родини адаптуватися до нових суспільних вимог. Аннеза не знає, як діяти, що їх очікує, якщо Паулу не знайде грошей: *Che cosa avverrà? Che accadrà di noi? Donna Rachele ne morrà di dolore. E lui... lui... la sua fine... egli lo ha già detto, la sua fine... No, no: meglio...*» [Deledda, p. 41]. Заперечується не тільки епістемічний та волітивний модус, але і перцептивний. Так, старий Дзуа часто не в змозі продовжувати розмову через напади астми: *«Ma l'asmatico si ostinava a parlare, e non poteva, e solo qualche parola si distingueva fra i suoi gemiti sibilanti»* [Deledda, p. 35]. А донна Калліна, колишня дружина дона Паулу, що померла, постійно сиділа на сонці і не могла зігрітися: *«Donna Kallina, la povera morta, cerea e trasparente come un fantasma, sedeva al sole, cercando invano di scaldarsi»* [Deledda, p. 91]. В двох останніх прикладах вербалізується смисловий комплекс «спроба – результат» в аспекті заперечення результативності, неспроможності. Тема конфлікту поколінь стосується й представників нижчого соціального прошарку. Сантус, не в змозі миритися з поведінкою свого сина, побив його: *«Santus non ne poteva più»* [Deledda, p. 21]. Як видно з вищенаведених прикладів, у висловлюваннях з модальним значенням заперечної можливості здійснюється вербалізація **системоформотворчих смислів неспроможності, невідконтрольності.**

Зв'язок модального значення *заперечної можливості* та модального значення *проблематичної достовірності* полягає в тому, що в обох випадках здійснюється вербалізація **системоформотворчих смислів неспроможності,**

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Stylistic Devices in the Sense field of g. Deledda's Novel of Decadence "The Ivy" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)]

*нерезультативності, невідконтрольності.* У висловлюваннях проблематичної достовірності це виявляється за допомогою *семантичного компонента* – введення елементів уподібнення, за допомогою яких відбувається *зняття ентропії*.

**Висновки.** Тропеїчні засоби у романі декадансу Г. Деледди «Плющ» є відображенням авторської інтенції – зображення розчарування, безнадії, кризи суспільного устрою та занепаду шляхетних родин Сардинії і створюють смислове поле напруги у межах художнього твору. Смислове поле ґрунтується на *поляризованих референтних групах*. *Референтні групи* складають суб'єкти-персонажі, що належать до вищих або нижчих прошарків населення, при цьому останні слугують фоном для їхньої характеристики. Квантування інформації здійснюється за когнітивним принципом «фон vs фігура». Поляризована оцінка (негативна vs позитивна) визначається ядром референтної групи – суб'єктом-персонажем, що належить, відповідно, до вищих або нижчих прошарків населення. До приядерної зони відносяться помешкання, оточуючі предмети, природні артефакти. Напрямок типізації умов смислотворення задається ядром референтної групи та його іманентною властивістю, що оцінюється за валоритивною віссю і визначає дискретизацію смислового простору.

Смислове поле напруги в межах художнього твору створюється специфічним вживанням тропів. Ключовим тропом є *розширена антитеза*, що включає *уподібнення, персоніфікацію та епітети*. В макроакті дескрипції семантика дієслів руху у складі персоніфікацій може набувати негативно-оцінного значення, а локативні маркери можуть входити до складу розширеної антитези.

Під впливом смислового поля лексичні одиниці нейтральної семантики можуть набувати *негативно-оцінного значення*. Референтні групи, які складають суб'єкти-персонажі, що належать до вищих прошарків населення, та їх іманентна властивість – неспроможність до рішучих дій, визначають вербалізацію системоформотворчих смислів, властивих модальному значенню заперечної можливості. *Уподібнення* вживаються на позначення негативних емоцій, негативного стану, нестачі життєвих сил, неспроможності здійснювати контроль ситуації. У романі декадансу використовується колірна символіка. Світлі та темні кольори вживаються у складі розширених антитез, до складу яких входять епітети. Антитези з колірною символікою здебільшого вживаються для опису

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування тропеїчних засобів у смисловому полі роману Г. Деледди «Плющ»  
(Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu

G. Deleddy «Pljushh»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

## PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

зовнішності персонажів. Темні кольори контрастують зі світлими, при цьому світлі кольори у складі антитези набувають негативно-оцінного значення через асоціативні смислові ряди.

У романі декадансу Г. Деледди «Плющ» діє *смысловое поле*, що виявляється у функціонуванні *смыслових асоціативних рядів* та *вербалізації системоформотворчих смислів неспроможності, нерезультативності, невідконтрольності*, які надають системності функціонуванню *тропеїчних засобів*. Основними модальними значеннями на рівні тексту є проблематична достовірність та заперечна можливість. Вплив смислового поля протидіє відкритості каналів інформаційного розгортання. Під впливом дії поля набуває визначеності семантичний компонент, який вводиться маркерами модального значення проблематичної достовірності, що сприяє зняттю ентропії.

**Перспективи подальших досліджень.** У подальшому може бути доповнена запропонована нами схема дослідження лінгвопрагматичного потенціалу функціонування тропів у смисловому полі художнього тексту, що включає встановлення кореляції між літературною течією, хронотопом, авторською інтенцією та вербалізацією інформації про референтні групи з поляризованою оцінкою, які задають напрям типізації умов смислотворення. Зокрема, перспективним є встановлення зв'язку між мовними засобами, що вживаються у складі антитез, уподібнень, епітетів, метафор та вербалізацією різнорівневими мовними засобами системоформотворчих смислів, а також визначення асоціативних смислових рядів, що діють на текстономічному рівні і впливають на набуття певними лексичними одиницями оцінного значення під впливом дії поля. Перспективним є порівняння особливостей вживання тропів у складі референтних груп, що складають ядро, приядерну зону та ближню периферію смислового поля художнього тексту.

### Література:

1. Манакін, В. М. Зіставна лексикологія (К.: Знання, 2004), 326.
2. Охріменко, В. І. Лінгвопрагматичні особливості смислового поля дескриптивних текстів (на матеріалі дескрипції образу Безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені»). Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики 45 (2024):79-93.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Stylistic Devices in the Sense field of g. Deledda's Novel of Decadence "The Ivy" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu G. Deleddy «Pljushh»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)

3. Охріменко, В. І. Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у смисловому полі роману Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна». Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики 44 (2023): 103-115.
4. Охріменко, В. І. «Онтологія та гносеологія категорії модальності в італійській мові» (дис. д-ра філол. наук, Київ, 2012), 612.
5. Сизько, Г. Декаданс. Світоглядно-естетичні зрушення у мистецтві та літературі середини – другої половини XIX ст.: <https://www.slideshare.net/slideshow/xix-55919192/55919192> (accessed 15.10.24).
6. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст, за редакцією Марії Зубрицької (Львів, Літопис, 1996), 633.
7. Fillmore, Ch. Frame semantics and the nature of language «Annals of the New York Academy of Sciences: Conference on the Origin and Development of Language and Speech» 280 (1976): 20-32.
8. Lala L. Tipi e generi testuali: [https://www.treccani.it/enciclopedia/tipi-di-testo\\_\(Enciclopedia-dell'Italiano\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/tipi-di-testo_(Enciclopedia-dell'Italiano)/) (accessed 27.02.24).

### Джерела ілюстративного матеріалу:

9. Deledda, G. *L'Edera*. (Milano: Mondadori, 1950), 219.

### References:

1. Manakin, V. M. The contrastive lexicology (K.: Znannya, 2004), 326.
2. Okhrimenko, V. I. Linguopragmatic features of the meaning field of descriptive texts (on the material of description of the character of Unknown in the novel of A. Manzoni “Bethrothed”) Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics 45 (2024):79-93.
3. Okhkimenko, V. I. Linguopragmatic features of the functioning of affixal derivatives in the meaning field of L. Capuana’s novel “The Marquis of Roccaverdine” Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics 44 (2023): 103-115.
4. Okhrimenko, V. I. Ontology and Gnoseology of the Category of Modality in Italian: DSc thesis, Kyiv University, 2012, 612.
5. Syz’ko, G. Worldview and aesthetic shifts in art and literature of the mid-second half of the 19th century: <https://www.slideshare.net/slideshow/xix-55919192/55919192> (accessed 15.10.24).
6. Word. Sign. Discourse. An anthology of world literary and critical thought of the 20th century, edited by Maria Zubrytska (Lviv, Litopys, 1996), 633.
7. Fillmore, Ch. Frame semantics and the nature of language «Annals of the New York Academy of Sciences: Conference on the Origin and Development of Language and Speech» 280 (1976): 20-32.
8. Lala L. Tipi e generi testuali: [https://www.treccani.it/enciclopedia/tipi-di-testo\\_\(Enciclopedia-dell'Italiano\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/tipi-di-testo_(Enciclopedia-dell'Italiano)/) (accessed 27.02.24).
9. Deledda, G. *L'Edera*. (Milano: Mondadori, 1950), 219.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування тропейчних засобів у смисловому полі роману Г. Деледди «Плюш» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja tropei'chnyh zasobiv u smyslovomu poli romanu G. Deleddy «Pljushh»]

G. Deleddy «Pljushh»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], [valeriaisabella@ukr.net](mailto:valeriaisabella@ukr.net)